

Miðvikudaginn 8. desember 1954.

Nr. 70/1954. Halldór Ásgrímsson

(Árni Halldórsson, cand. jur., sonur áfrýjanda)
gegn

Sýslumanni Norður-Múlasýslu f.h. ríkissjóðs
(Þórólfur Ólafsson).

Dómendur:

**hæstaréttardómararnir Þórður Eyjólfsson og Jón Ás-
björnsson, prófessorarnir Ólafur Lárusson og Theodór
B. Líndal og Einar B. Guðmundsson hrl.**

Útsvarsmál. Úrskurður héraðsdómara ómerktur, sökum þess
að dómaranum bar að víkja sæti.

Dómur Hæstaréttar.

Erlendur Björnsson, sýslumaður í Norður-Múlasýslu, hefur
kveðið upp hinn áfrýjaða úrskurð.

Áfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með
stefnu 17. maí 1954 að fengnu áfrýjunarleyfi 27. apríl s. á.
Krefst hann þess, að hinn áfrýjaði úrskurður verði felldur
úr gildi og að synjað verði um framkvæmd lögtaksins. Svo
krefst hann og málskostnaðar úr hendi stefnda í héraði og
fyrir Hæstarétti eftir mati dómsins.

Stefndi krefst þess, að hinn áfrýjaði úrskurður verði stað-
festur að því leyti, að heimiluð verði framkvæmd lögtaks
fyrir kr. 1.448,00. Svo krefst hann og málskostnaðar fyrir
Hæstarétti úr hendi áfrýjanda eftir mati dómsins.

Áfrýjandi var árin 1950 og 1951 heimilisfastur í Vopna-
fjarðarkauptúni og kaupfélagsstjóri þar á staðnum. Á þess-
um árum átti hann nokkurn bústofn nautgripa og sauðfjár.
Á skattframtölum árin 1951 og 1952 taldi hann fram til frá-
dráttar tap á landbúnaði skattárin 1950 og 1951, svo sem í
hinum áfrýjaða úrskurði greinir, en ríkisskattanevnd felldi
þessa frádráttarliði niður. Í máli þessu er um það deilt, hvort
ríkisskattanevnd hafi verið þetta heimilt.

Nú hefur það komið fram í máli þessu fyrir Hæstarétti,
að héraðsdómariinn hafði á þessum árum einnig nokkra bú-
fjáreign, og taldi hann fram á skattskýrslum sínum árin 1951

og 1952 til frádráttar tekjum tap á landbúnaði skattárin 1950 og 1951, en ríkisskattanevnd felldi þá frádráttarliði niður af sömu ástæðu og frádrátt áfrýjanda. Þar sem aðstaða héraðsdómarans var að þessu leyti samsvarandi aðstöðu áfrýjanda, bar honum að víkja sæti í málinu samkvæmt 7. tölulið 36. gr., sbr. 37. gr., laga nr. 85/1936. Verður því að ómerkja hinn áfrýjaða úrskurð.

Eftir þessum úrslitum ber stefnda að greiða áfrýjanda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, er ákveðst samtals kr. 1.500,00.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði úrskurður er úr gildi felldur.

Stefndi, sýslumaður Norður-Múlasýslu f. h. ríkissjóðs, greiði áfrýjanda, Halldóri Ásgrímssyni, málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, samtals kr. 1.500,00.

Úrskurður fógetadóms Norður-Múlasýslu 12. febrúar 1954.

Á skattframtölum 1951 og 1952 fyrir skattárin 1950 og 1951 taldi Halldór Ásgrímsson, kaupfélagsstjóri á Vopnafirði, til frádráttar tekjum sínum tap á landbúnaði, kr. 4.288,00 á árinu 1950 og kr. 4.337,00 á árinu 1951.

Með bréfi, dags. 10. sept. 1952, tilkynnti ríkisskattanevnd umræddum gjaldanda, sem er gerðarþoli við lögtak þetta, að hún teldi áðurgreint tap á landbúnaði ekki frádráttarbært tekjum til skatts, þar eð um aukastarf væri að ræða til framleiðslu neyzluvara til heimilisnotkunar. Var gerðarþola jafnframt gefinn frestur til 15. okt. s. á. til að senda nefndinni umsögn sína um málið. Gerðarþoli svaraði ekki á tilskildum fresti, og með úrskurði, dags. 11. nóv. 1952, ákvað ríkisskattanevnd að leyfa ekki umrætt tap á landbúnaði til frádráttar tekjum. Varð samanlagður tekjuskattur gerðarþola gjaldárin 1951 og 1952 af þessum sökum kr. 1.340,00 hærri en ella mundi, og tekjuskattviðauki hækkaði um kr. 576,00. Verða þetta samtals kr. 1.916,00, sem gerðarþoli neitar að greiða og lögtak er nú byrjað fyrir.

Gerðarþoli sendi ríkisskattanevnd umsögn í málinu, dags. 10. nóv. 1952, og virðist hún ekki hafa legið fyrir, þegar nefndin felldi áðurgreindan úrskurð. Aðalefni umsagnar þessarar er það, að gerðarþoli reki landbúnað eingöngu til framleiðslu mjólkur til eigin þarfa og aðeins vegna þess, að mjólk fái ekki keypt í Vopnafjarðar-kaupþúni. Telur hann sanngirni mæla með því, að nefndin leyfi

umræddan halla á landbúnaði til frádráttar, meðan ekki sé framleidd þar mjólk til sölu. Í greinargerð, sem gerðarþoli hefur lagt fram hér í fógetaréttinum, er enn vikið að þessu, og enn fremur bendir hann á, að sér hafi áður verið gert að greiða skatt af landbúnaðartekjum. Loks vitnar gerðarþoli máli sínu til stuðnings í lög nr. 6/1935, 7. gr. og 10. gr., b-lið, sbr. reglug. nr. 133/1936, 16. gr., D-lið. Krefst hann þess, að synjað verði um framgang lögtaksins og sér tildæmdur hæfilegur málskostnaður. En til vara krefst hann þess, að málskostnaður verði látinn niður falla.

Rétturinn telur, að b-liður 10. greinar laga nr. 6/1935, sbr. reglugerð nr. 133/1936, 16. gr., D-lið, eigi ekki beinlínis við um atriði það, sem hér er til úrskurðar. Heimildina til að draga framleiðslukostnað frá tekjum er að finna í a-lið 10. greinar laga nr. 6/1935, sbr. reglug. nr. 133/1936, 16. gr., D-lið. Segir þar, að gjöldin séu frádráttarbær, ef þau gangi til að afla teknanna. Virðist þetta eiga að taka bæði til þess, að gjöldin séu til þess fallin að tryggja tekjur og halda þeim við, og svo hins, að starfsemi sé rekin í því skyni að afla tekna. Er því ekki hægt að fallast á þá skoðun ríkisskattnefndar, að tap á landbúnaði, sem stundaður er sem aukastarf til framleiðslu neyzluvara til heimilisnotkunar, sé ekki frádráttarbært tekjum til skatts, því að vitanlega er slíkur smábúskapur oftast nær rekinn til að afla tekna og gefur tekjur, þótt í smáum stíl sé.

Nú er það hins vegar upplýst af gerðarþola, að landbúnaður hans er eingöngu rekinn af persónulegri nauðsyn til að afla mjólkur til heimilisparfa, væntanlega án tillits til þess, hvað framleiðslan kostar, af því að hún fæst ekki keypt í kaupþúninu. Slík starfsemi, sem ekki er rekin í atvinnuskyni eða til öflunar tekna, getur ekki leitt af sér tap í þeirri merkingu, sem það orð hefur í 10. gr. laga nr. 6/1935.

Gerðarþoli lætur þess getið, að tekjur sínar af landbúnaði hafi áður verið skattlagður með öðrum tekjum, en lýsir því að vísu ekki nánar, hvenær né hverjar aðstæður hafi verið þá. Þetta skiptir þó ekki máli. Tekjur af ýmsum atvikum geta verið skattskyldar, þótt tilsvarendi útgjöld séu ekki frádráttarbær tekjum til skatts. Svo er t. d. um gjafir, að þiggjanda ber að greiða skatt af þeim. En ekki er þeim, sem gefur gjafir, rétt að draga þær frá tekjum sínum til skatts. Sama er að segja um happdrættisvinninga, að þá ber að skattleggja, nema lög mæli öðruvísi fyrir. En útgjöld vegna kaupa á happdrættismiða eru ekki frádráttarbær tekjum til skatts. Gerðarþoli hefur því ekki getað átt rétt til frádráttar af þessum sökum, meðan landbúnaður hans var ekki rekinn í tekjuöflunarskyni.

Samkv. framanrituðu telur rétturinn, að lögtakinu beri að halda áfram. Eftir atvikum þykir rétt, að málskostnaður falli niður.

Því úrskurðast:

Hinu byrjaða lögtaki skal fram haldið.
Málskostnaður fellur niður.

Miðvikudaginn 15. desember 1954.

Nr. 83/1954. **Ákærvaldið** (Baldvin Jónsson)
gegn
Nicholas Wright (Lárus Fjeldsted).

Dómendur:

hæstaréttardómararnir Þórður Eyjólfsson, Árni Tryggvason, Jón Ásbjörnsson og Jónatan Hallvarðsson og Sveinbjörn Jónsson hæstaréttarlögmaður.

Fiskveiðabrot.

Dómur Hæstaréttar.

Friðrik Ólafsson, skólastjóri Stýrimannaskólans, hefur eftir uppsögu héraðsdóms markað á sjóuppdrátt staði þá, sem mælingar yfirmanna varðskipsins í máli þessu taka til. Reyndist staður dufls þess, sem sett var í sjó hjá skipi ákærða, tæplega 1.6 sm. innan fiskveiðitakmarkanna. Að þessu at-
huguðu og þar sem gullgengi krónunnar hefur ekki breytzt eftir uppsögu héraðsdóms, þykir mega staðfesta hann að öðru leyti en því, að frestur til greiðslu sektar verði 4 vikur frá uppsögu dóms þessa.

Eftir þessum úrslitum ber ákærða að greiða allan áfrýjunarkostnað sakarinnar, þar með talin málflutningslaun sækjanda og verjanda fyrir Hæstarétti, kr. 1.500,00 til hvors.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður að öðru leyti en því, að frestur til greiðslu sektar verður 4 vikur frá birtingu dóms þessa.

Ákærði, Nicholas Wright, greiði allan áfrýjunarkostnað sakarinnar, þar með talin málflutningslaun sækjanda og verjanda fyrir Hæstarétti, hæstaréttar-